

Deficitul bugetar structural este, probabil, peste 5,5% din PIB (raport)

Deficitul bugetar structural este, probabil, peste 5,5% din PIB în prezent, iar anul trecut deficitul bugetar (ESA) a fost de circa 6,2%, se arată în Raportul de analiza a convergenței "România - Zona Euro MONITOR" nr. 13/2023, coordonat de academicianul Daniel Daianu.

"Deficitul bugetar este principala provocare macroeconomică. Acum, deficitul bugetar structural este, probabil, peste 5,5% din PIB. Anul trecut, deficitul bugetar (ESA) a fost de circa 6,2%, iar anul acesta, în lipsa unor măsuri clare și credibile, deficitul ar fi mai mare. Dimensiunea deficitului structural este de judecat și raportată la investițiile publice, care au fost de regulă între 5-6% din PIB în ultimul deceniu. Dacă excludem fondurile din bugetul UE din investițiile publice, se vede că deficitul ar fi aproape dublul cheltuielilor de capital. Este o situație ce trebuie să pună pe mulți pe gânduri. Datoria publică este în jur de 50% din PIB, nefiind mare raportată la media din UE (unde este peste 80% din PIB), dar mult crescută față de acum 15 ani (când era 15% din PIB). Datoria poate fi tot mai amenințătoare dacă deficitul nu va fi redus, mai ales că politicile monetare s-au întărit mult în SUA și Europa, ceea ce influențează condițiile pe piețele financiare. Ținta de deficit bugetar de 4,4% din PIB în 2023 nu a fost realistă, data fiind conjunctura economică și construcția bugetului. O diminuare a deficitului bugetar de la peste 6% la 3% din PIB este considerabilă și echivalează cu o reducere cu peste 3% din PIB a absorbției interne; această corectare necesară ar permite reducerea echivalentă în termeni relativi a necesarului de finanțare externă", se menționează în Raport.

Conform sursei citate, o ajustare de asemenea anvergură este dificilă, iar efortul (costul) se cuvine să fie cât mai echitabil distribuit.

Potrivit documentului, problema deficitului bugetar este augmentată de dezechilibrul balanței externe, cu un deficit de cont curent care, anul trecut, a depășit 9% din PIB; în acest an, probabil, va fi sub 8% din PIB, pe fondul ameliorării raportului de schimb extern (terms of trade).

"Este de presupus că o reducere a deficitului bugetar structural sub 3% din PIB va duce deficitul de cont curent către 5% din PIB. Dezvoltarea producției interne de tradabile (bunuri exportabile și importabile) ar duce deficitul de cont curent mai jos. Ar fi bine ca programul de corectare anunțat de Guvern să permită ca deficitul bugetar să fie în jur de, chiar sub 5,5% din PIB, iar diminuarea să continue în 2024. Este greu de atins acest obiectiv întrucât, este de repetat, o corectare de amploare nu poate avea loc fără costuri. Iar ajustarea nu se poate face numai pe partea de cheltuieli; ea reclamează și creșteri de venituri bugetare - așa cum au remarcat numeroși economiști, analize ale instituțiilor financiare internaționale, ale CE, ale Consiliului Fiscal. Corecția întinsă pe 2-3 ani va fi un test sever pentru societatea românească, care nu trebuie să intre într-un 'razboi distribuțional', ale cărui semne se observă deja. Oricât ar fi economia dominată de interese individuale și de grup, de dorința de câștig, este nevoie de solidaritate și percepere a interesului societății, din perspectiva unei constrângeri de finanțare externă implacabilă", se spune în document.

Realizatorii Raportului susțin că România are nevoie de venituri fiscale care să ajungă, în timp, aproape de media celor din regiune - 34 - 35% din PIB în Cehia, Ungaria și Polonia, 31% în Bulgaria.

"În România sunt la nivelul cel mai jos din UE, 27% din PIB în 2022 (Irlanda este un paradis fiscal și nu intra în discuție). Nu numai pentru a finanța mai bine sectoare vitale pentru economie și societate (ex.: educație și sănătate), ci și pentru a răspunde mai eficace la socuri viitoare izvorâte din schimbări climatice, pandemii, alte amenințări de securitate etc. O colectare mult mai bună a veniturilor fiscale, venituri nefiscale superioare (inclusiv redevențe crescute), regândirea regimului fiscal, care trebuie să fie echitabil (acum este regresiv, cei cu venituri mai mici plătind, în general, proporțional mai mult), cheltuieli publice mai eficiente și reducerea din risipa pot contribui la atingerea acestui deziderat. Fondurile europene reprezintă un 'bulgare de aur', ce poate atenua

costurile ajustarii macroeconomice, facilita reformele necesare (inclusiv modernizarea statului român), usura finantarea balantei de plati, creste competitivitatea productiei nationale. Banii europeni nu pot preveni însa nevoia de corectie. Și nici BNR nu poate fi substitut institutional si de politica publica la ceea ce implica ajustarea fiscal/bugetara. Daca ajustarea fiscal/bugetara va avea loc, fie cu un orizont prelungit catre 2025, se poate intra în MCS2 în 2026-2027 si adera la zona euro catre finele acestui deceniu", se mai spune în document.